

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань охорони здоров'я

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-95-16, тел./факс: 255-95-33

№ 04-25/14-334 (84214)

"7" квітня 2017 р.

Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я на своєму засіданні розглянув проект Закону про опіку та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена (реєстр. № 4606 від 06.05.2016), поданий Кабінетом Міністрів України (протокол від 05.04.2017 р. № 60).

Як зазначено у пояснювальній записці до законопроекту, його метою є створення уніфікованого законодавчого акта – окремого Закону, яким би визначалися основні правові, соціальні, організаційні засади і гарантії державної політики у сфері опіки та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена.

Також, для забезпечення єдиних підходів до регулювання зазначених правовідносин, вказаним законопроектом пропонується внести відповідні зміни до деяких законів України: Сімейного кодексу України, Цивільного кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», Основ законодавства України про охорону здоров'я, «Про звернення громадян», «Про місцеві державні адміністрації», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», «Про безоплатну правову допомогу» та «Про судовий збір».

Зокрема, запропонованими проектом закону змінами до Основ законодавства України про охорону здоров'я (далі - Основ) планується встановити:

право громадянина України на проведення незалежної медичної експертизи у разі застосування до нього примусових заходів медичного характеру або запобіжного заходу до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру чи вирішувалося питання про їх застосування (стаття 6 Основ);

можливість застосування запобіжного заходу до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, як виду обмеження прав громадян, пов'язаних із станом їх здоров'я, тільки на підставах і в порядку, передбачених законами України (стаття 9 Основ);

проведення стерилізації недієздатної фізичної особи за наявності медичних показань лише за рішенням суду за заявою її опікуна або спеціального закладу, який здійснює над нею опіку (стаття 49 Основ);

Не заперечуючи проти необхідності удосконалення законодавчого регулювання питань опіки і піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена, Комітет погоджується з зауваженнями Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України до цього законопроекту щодо повторення ним більшості положень чинного законодавства України у цій сфері, відсутності конкретного нормативного змісту його положень і, як наслідок, відсутності самостійного предмета регулювання, достатнього для прийняття окремого закону.

Зокрема, більшість норм проекту закону, що встановлюють завдання органів опіки і піклування, визначають їх перелік, умови та підстави встановлення опіки і піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена, дублюють положення статей Глави 6 Цивільного кодексу України «Опіка та піклування» (статті 8-10 та ін. запропонованого Закону). А норми статей 12, 17, 20, 21 запропонованого нового Закону дублюють положення окремих статей Глави 2 Розділу IV Цивільного процесуального кодексу України «Розгляд судом справ про обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, визнання фізичної особи недієздатною та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи».

Варто погодитись із позицією ГНЕУ, стосовно того, що запропоновані проектом закону зміни до статей 6 та 9 Основ законодавства України про охорону здоров'я не мають відношення до предмету регулювання проекту, оскільки вони стосуються питань застосування примусових заходів медичного характеру або запобіжного заходу до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру чи вирішувалося питання про їх застосування.

Водночас, вважаємо за доцільне зауважити, що аналогічні зазначеним вище змінам до статей 6 та 9 Основ законодавства України про охорону здоров'я, вже передбачені ухваленим 5 жовтня 2016 року Верховною Радою України у першому читанні проектом закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо врегулювання законодавства у сфері застосування запобіжних заходів до особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування)» реєстр. № 1242.

А норми, щодо умов стерилізації недієздатної фізичної особи (зміни до статі 49 Основ) вже передбачені у проекті закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання психіатричної допомоги», реєстр. № 4449, ухваленому парламентом у першому читанні 5 жовтня 2016 року.

Обидва вказані вище законопроекти нині опрацьовуються у Комітеті до другого читання.

Таким чином, на думку Комітету прийняття окремого законодавчого акту щодо опіки та піклування над недієздатними особами і особами, дієздатність яких обмежена, у запропонованому авторами законодавчої ініціативи вигляді не

є доцільним, а вдосконалення законодавства, що регулює окреслене коло питань, можливе шляхом внесення необхідних для цього змін до чинних законодавчих актів, як на це вказує у своєму висновку до законопроекту Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України. Окрім того ГНЕУ зазначає про неузгодженість багатьох норм законопроекту з нормами інших законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини у цій сфері.

Комітет з питань запобігання і протидії корупції у своєму висновку зазначає, що у проекті акта не виявлено корупціогенних факторів – проект акта відповідає вимогам антикорупційного законодавства (рішення Комітету від 5 жовтня 2016 року, протокол № 84).

Комітет з питань правової політики та правосуддя дійшов висновку, що проект Закону про опіку та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена (реєстр. № 4606 від 06.05.2016 р.), поданий Кабінетом Міністрів України, не суперечить положенням Конституції України.

Комітет у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю розглянув його на своєму засіданні 8 лютого 2017 року та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України законопроект реєстр. № 4606 за результатами розгляду у першому читанні повернути суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

З огляду на викладене, Комітет рекомендує проект Закону про опіку та піклування над повнолітніми недієздатними особами та особами, цивільна дієздатність яких обмежена (реєстр. № 4606 від 06.05.2016), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду у першому читанні відхилити.

Голова Комітету

О.В.Богомолець